

Årsanalys 2024

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Utveckling av verksamheten	5
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	7
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen	9
Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga	9
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor	9
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen	10
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030.....	10
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering.....	11
Målområde - En god organisation.....	11
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar	11
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	11
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service	12
Ekonomisk utveckling under året.....	14
Budgetavvikelse	14
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget.....	14

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram	16
Nettokostnadsutveckling.....	17
Analys av nettokostnadsutveckling.....	17
Förväntad utveckling kommande år	18
Resultaträkning.....	19
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	20
Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare	20

Sammanfattning

Överförmyndarnämndens årsanalys 2024 innehåller uppföljning av kommunfullmäktiges mål, verksamhet och ekonomi.

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet. Nämnden ansvarar för de resurser som avser ledamöterna och deras arvoden samt arvoden till gode män och förvaltare. Det administrativa ansvaret för nämndens förvaltningsorganisation finns inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Kommunfullmäktige har pekat ut överförmyndarnämnden som ansvarig för att bidra till två kommunfullmäktigemål. Nämndens bedömning är att bidragen till kommunfullmäktigemålen för 2024 har uppnåtts och att bidragen förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Nämnden bidrar till målet om en god och likvärdig service genom hög tillgänglighet och god service för huvudmän och ställföreträdare. Nämnden bidrar till målet om att ge barn och unga goda uppväxtvillkor genom att föräldrar i behov av hjälp förordnas god man eller förvaltare, genom att fatta beslut om förordnande av god man enligt lagen om god man för ensamkommande barn och genom att utöva tillsyn över förmyndare.

Bristen på ställföreträdare är nämndens största utmaning och den förväntas inte minska under mandatperioden. En god tillgång till lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de Malmöbor som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid. Överförmyndarnämnden arbetar aktivt med att rekrytera nya ställföreträdare. Nämnden har också informerat om framtidsfullmakt och anhörigbehörighet i syfte att minska antalet ansökningar/anmälningar.

Nämndens arbete med digitalisering har fortsatt i syfte att effektivisera verksamheten. En kompetensmodul som underlättar matchning mellan ställföreträdare och uppdrag har införts i verksamhetssystemet och användningen av de digitala tjänsterna har utökats.

Vid årsskiftet 2024/25 har 100 procent av de inkomna årsräkningarna för 2023 granskats klart.

Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter. Fördelningen av kostnadsansvaret är också reglerat i lag. Nämnden har därmed små möjligheter att påverka arvodeskostnaderna.

Nämndens kommunbidrag för 2024 uppgår till 35 miljoner kronor. För 2024 redovisas ett överskott på 24,5 miljoner kronor. Resultatet förklaras till stor del av överskott avseende 2022 och 2023 års arvodesutbetalningar som slutavräknats under 2024. Den budgeterade reserven på 3,5 miljoner kronor har inte använts under året vilket leder till ytterligare överskott. Utökningen av antalet ställföreträdare hos förvaltarenheten har blivit något fördröjd vilket lett till lägre kostnader än budgeterat.

Utveckling av verksamheten

Utredning av behov av godmanskap och förvaltare

Ett ärende om godmanskap eller förvaltare börjar med en utredning där enheten för överförmyndarärenden bedömer om Malmöbon behöver hjälp av en god man eller förvaltare.

Det finns både nya ärenden och ärenden gällande byte av ställföreträdare som väntar på utredning.

Antalet nya ärenden som väntar på utredning har ökat med fyra procent under 2024. Inflödet av nya ärenden har ökat med åtta procent. Det ökade inflödet bedöms bland annat bero på ett ökat behov hos Malmöborna.

Antalet ärenden om byte som väntar på utredning har minskat med 15 procent samtidigt som inflödet har minskat med tre procent. Det minskade inflödet av bytesärenden bedöms bland annat bero på att kortare handläggningstider för granskning av årsräkningar har lett till en ökad benägenhet bland ställföreträdarna att stanna kvar i sina uppdrag.

Övriga faktorer som påverkar handläggningstiden av ärenden är en generell brist på ställföreträdare, en särskild brist på ställföreträdare som vill åta sig komplexa uppdrag och kö hos förvaltarenheten.

Tillsyn

Enligt lag är granskning av ställföreträdarnas redovisningar ett av nämndens verktyg för att utöva tillsyn över ställföreträdarna. Tio procent av årsräkningarna granskas fördjupat. Syftet med den fördjupade granskningen är att ytterligare förbättra skyddet för huvudmännen och att motverka välfärdsbrott. Genom den fördjupade granskningen identifieras också kompetensutvecklingsbehov hos ställföreträdarna.

I samband med att granskningen av årsräkningar för 2022 påbörjades fattade nämnden beslut om att införa uppstarts- och bytesarvode. I den årliga enkäten till ställföreträdare i september 2024 ställdes frågor om hur arvodet påverkat ställföreträdarnas benägenhet att åta sig uppdrag. 17 procent av de svarande ställföreträdarna angav att arvodet har påverkat deras benägenhet att åta sig uppdrag.

Rekrytering av ställföreträdare

Överförmyndarnämnden har fokus på arbetet med att rekrytera nya ställföreträdare och det finns fortfarande ett stort behov av nya ställföreträdare.

Under 2024 har 431 intresseanmälningar inkommit och 91 nya ställföreträdare har godkänts.

Under året har kampanjarbetet pågått kontinuerligt. Två olika reklamvideos har publicerats på cirka 40 busskurer och på 36 handelsplatser under vår

och höst. Två informationskampanjer på sociala medier har genomförts liksom annonsering på populära webbplatser. Inom ramen för det utåtriktade rekryteringsarbetet har nämndens verksamheter besökt föreningar och bibliotek.

Utbildning och fortbildning

Överförmyndarnämnden har som uppdrag att säkerställa att samtliga ställföreträdare har adekvata förutsättningar att utföra sina uppdrag på ett korrekt sätt. Nämnden åstadkommer detta genom att tillhandahålla stöd och service, en obligatorisk grundutbildning samt fortbildningsinsatser inom relevanta områden. Fortbildningen har under året bland annat innefattat våld i nära relation, förvaltning av dödsbo, redovisning och budget- och skuldrådgivning. Frågan om kompetens följs upp i den årliga enkätundersökningen till ställföreträdarna.

Ställföreträdare har haft möjlighet att få stöd av en mer erfaren ställföreträdare inom mentorskapsprogrammet. Syftet med programmet är att stödja nya ställföreträdare.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

Kortare handläggningstider

Nämnden bedömer att arbetet med att korta handläggningstider har gått enligt planering under 2024.

Arbetet med att bibehålla en jämn och hög granskningstakt har gett önskat resultat. 100 procent av de inkomna årsräkningarna hade vid årsskiftet granskats klart.

Som beskrivits i avsnittet utveckling av verksamheten har inflödet av nya ärenden ökat under 2024. Det har bidragit till att antalet ärenden som väntar på utredning ökat något. Inflödet har ökat mer än antalet ärenden som väntar på utredning och den totala handläggningstiden har minskat. Nämndens arbete med digitalisering har bidragit till utvecklingen.

Ett ökat antal ställföreträdare

Nämndens planerade insatser för att rekrytera fler ställföreträdare har genomförts under året men trots det är antalet nya ställföreträdare inte tillräckligt. Fler och nya typer av kampanjer har genomförts.

En förutsättning för att minska handläggningstiderna är en god tillgång till lämpliga ställföreträdare. Under 2024 har verksamheten arbetat för att minska behovet av ställföreträdare genom information till socialtjänstens verksamheter om mindre ingripande åtgärder. Kampanjer i sociala medier har genomförts samt annonsering med rörliga bilder i externa kanaler. Det stora behovet av nya ställföreträdare kvarstår.

Förvaltarenheten utökades i slutet av 2023 med tre tjänster, vilket har gett viss effekt under hösten 2024. Utökningen bedöms på sikt minska väntetiden för Malmöbor med komplexa behov.

Effektivisering genom digitalisering

Nämnden bedömer att arbetet med att utöka användningen av digitala tjänster har gått enligt planering under 2024.

Under 2024 har nämnden fortsatt sitt arbete med att digitalisera verksamheten, vilket har inkluderat vidareutveckling av ärendefunktion och kompetensmodul i verksamhetssystemet. Målet är att effektivisera handläggningen, skapa ett bättre underlag för uppföljning och att underlätta matchningen mellan huvudmän och ställföreträdare.

Under året har processen för att rekrytera nya ställföreträdare reviderats, vilket har resulterat i utvecklingen av en ny e-tjänst för blivande ställföreträdare. Målet med e-tjänsten är att effektivisera lämplighetsbedömningen av nya ställföreträdare och att erbjuda bättre digital service för de Malmöbor som vill bli ställföreträdare.

Sedan 2022 erbjuds befintliga ställföreträdare i Malmö en digital e-tjänst för inlämning av redovisningshandlingar. Den digitala lösningen effektiviserar granskningen och minskar risken för fel och för att Malmöbor drabbas av ekonomisk skada. Den bidrar även till att minska behovet av manuell registrering, vilket frigör resurser till andra delar av verksamheten.

Under 2024 har 978 olika redovisningshandlingar inkommit via e-tjänsten, vilket är en betydande ökning jämfört med 360 under 2023. Av de cirka 2 470 årsräkningar som inkommit under året har 20 procent (495) varit digitala. För att ytterligare öka användningen av de digitala tjänsterna har nämnden genomfört kommunikations- och utbildningsinsatser. Nya ställföreträdare introduceras till e-tjänstplattformen under grundutbildningen.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

För att följa upp nämndens bidrag till kommunfullmäktiges mål om barns uppväxtvillkor följer överförmyndarnämnden den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden om god man för ensamkommande barn.

Eftersom barnen vid ankomsten till Sverige saknar legal ställföreträdare är det en tidskrävande och prioriterad uppgift för överförmyndarnämnden att fatta beslut om förordnande av god man. Det finns en god tillgång på tillgängliga och utbildade gode män för ensamkommande barn och överförmyndarnämnden kan själv fatta beslut i ärendena vilket bidrar till korta handläggningstider.

Den genomsnittliga handläggningstiden har ökat från 9,3 dagar under 2019 till 21,3 dagar under 2024. En bidragande orsak till ökningen är att nämnden från och med 2020 har anpassat ärendeprocessen för att följa artikel 12 i barnkonventionen. Artikel 12 ger barn rätt att uttrycka sin mening och bli hörda i alla frågor som rör dem. Förändringen innebär att den föreslagna ställföreträdaren måste träffa barnet innan nämnden fattar beslut och att barnet om möjligt får tillfälle att uttrycka sin åsikt om den person som föreslås som god man.

Överförmyndarnämnden bedömer att ärenden om god man för ensamkommande barn handläggs effektivt, även efter de förändringar som gjorts för att följa barnkonventionen.

Nämnden följer statistik över ärenden som rör vuxna, där barn indirekt kan komma att påverkas av nämndens handläggningsåtgärder. I början av januari 2025 hade 241 barn i Malmö en förälder med god man eller förvaltare.

Den genomsnittliga handläggningstiden för nya ärenden om god man eller förvaltare för vuxna har minskat från 209 dagar under 2023 till 153 dagar under 2024. Överförmyndarnämndens förkortade handläggningstider bedöms bidra till att ge de barn och unga som påverkas av besluten bättre uppväxtvillkor.

Överförmyndarnämnden har genomfört en barnkonsekvensanalys. Nämnden har gjort en genomgång av den prövning som

överförmyndarnämnden gör i samband med att en ansökan om uttag från de enskildes konto inkommer. Analysen visar att prövningen inte strider mot barnets bästa. I varje ärende görs en helhetsbedömning kring barnets bästa, vilket kan vara olika beroende på enskilda omständigheter.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnått.

Bedömningen baseras på att nämndens handläggning gällande ensamkommande barn bedöms vara effektiv, att nämndens kortare handläggningstider bidrar till bättre uppväxtvillkor för de barn och unga som berörs samt på resultatet av den barnkonsekvensanalys som nämnden har gjort.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att nämndens handläggning gällande ensamkommande barn bedöms vara rättssäker och effektiv och att nämndens kortare handläggningstider bidrar till bättre uppväxtvillkor för de barn och unga som berörs. Vid ett ökat behov har nämnden flertalet tillgängliga och erfarna gode män för ensamkommande barn att tillgå.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Kommunfullmäktigemålet är inte tillämpligt på överförmyndarnämndens verksamhet. Ansvar för överförmyndarnämndens förvaltningsadministration och driften av överförmyndarverksamheten (exempelvis personal och lokaler) ligger hos arbetsmarknads- och socialförvaltningen, enheten för överförmyndarärenden. Enheten för överförmyndarärenden omfattas av arbetsmarknads- och socialnämndens bidrag till detta mål.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Kommunfullmäktigemålet är inte tillämpligt på överförmyndarnämndens verksamhet. Ansvar för överförmyndarnämndens förvaltningsadministration och driften av överförmyndarverksamheten (exempelvis personal och lokaler) ligger hos arbetsmarknads- och socialförvaltningen, enheten för överförmyndarärenden. Enheten för överförmyndarärenden omfattas av arbetsmarknads- och socialnämndens bidrag till detta mål.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Kommunfullmäktigemålet är inte tillämpligt på överförmyndarnämndens verksamhet. Arbetsgivaransvaret för medarbetarna på enheten för överförmyndarärenden vilar på arbetsmarknads- och socialnämnden. Arbetsmarknads- och socialnämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Kommunfullmäktigemålet är inte tillämpligt på överförmyndarnämndens verksamhet. Arbetsgivaransvaret för medarbetarna på enheten för överförmyndarärenden vilar på arbetsmarknads- och socialnämnden. Arbetsmarknads- och socialnämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Servicenivån och nöjdheten mäts i enkäter till ställföreträdare och huvudmän i september varje år.

Resultatet av enkätundersökningarna 2024 visar, i jämförelse med föregående år, att fler ställföreträdare upplever att det är lättare att kontakta verksamheten via telefon och e-post och att andelen som varit missnöjda i kontakten har minskat. En lägre andel ställföreträdare har upplevt verksamhetens kommunikation som otydlig.

Resultatet visar att en högre andel av huvudmännen har varit i kontakt med verksamheten under 2024 i jämförelse med föregående år. Vidare visar resultatet att fler av de huvudmän som varit i kontakt med verksamheten upplever att de fått svar på sina frågor än under 2023. Under våren 2024 tog nämnden fram en broschyr med information om verksamheten och vad det innebär att ha en god man eller förvaltare. Broschyren skickas ut till alla nya huvudmän.

Servicen till Malmöborna har förbättrats genom att handläggningstiderna har blivit kortare. Tiden det tar att avsluta ansöknings-/anmälningsärenden respektive ärenden om byte av ställföreträdare har minskat. Andelen väsentligt försenade ansöknings-/anmälningsärenden och ärenden om byte av ställföreträdare har minskat under året.

I tillsynsarbetet utgör granskning av årsräkningar nämndens främsta verktyg för att se till att huvudmännen inte lider rättsförlust. Vid årsskiftet hade 100 procent av de inkomna årsräkningarna för 2023 granskats. En effektiviserad och i viss mån digitaliserad granskning frigör tid så att servicen till Malmöborna och ställföreträdarna kan fortsätta att förbättras.

Under 2024 har nämnden samverkat med arbetsmarknads- och socialnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden för att förbättra gemensamma processer i syfte att minska inflödet av anmälningar där mindre ingripande åtgärder är tillräckliga. Nämnden har också samverkat med andra kommuner avseende gemensamma utmaningar och samarbetsytor. Samverkan är positiv och ger goda insikter om förnyade arbetssätt.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnått.

Bedömningen baseras på att handläggningstiderna minskat och att den upplevda nöjdheten hos Malmöborna har ökat.

Det förbättrade utgångsläget avseende granskning av årsräkningar ger möjlighet att fokusera mer på övriga prioriterade uppdrag såsom anmälan/ansökan, vilket leder till en bättre service för Malmöborna. Fortsatt arbete med digitalisering är en förutsättning för kvalitetsförbättring och effektivisering av verksamheten.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på kortare handläggningstider och ökad nyttjandegrad av digitala tjänster. Under mandatperioden väntas digital post införas i Malmö stads verksamheter vilket möjliggör en effektivare kommunikation och därigenom högre servicegrad. Arbete med klarspråk förväntas bidra till tydligare kommunikation.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-10 685	-20 472	9 787
Kommunbidrag	35 172	35 172	0
Resultat (budgetavvikelse)	24 487	14 700	9 787

Orsaker till årets resultat

Viktiga orsaker till årets resultat	Utfall
Slutlig avräkning 2022 års arvoden, överskott jämfört med budget	12 139
Slutlig avräkning 2023 års arvoden, överskott jämfört med budget	7 986
Förvaltarenheten, lägre kostnader	1 227
Outnyttjad reserv	3 476
Övriga avvikelser	-341
Summa budgetavvikelser	24 487

Förändringar jämfört med delårsrapport

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport	Utfall
Ökat överskott tidigare års arvoden (2022 och 2023)	9 525
Ökat överskott Förvaltarenheten	627
Övriga förändringar	-365
Summa förändringar	9 787

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse

Överförmyndarnämnden är inte tilldelad någon investeringsram av kommunfullmäktige.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Nämnden redovisar ett överskott för 2024 på totalt 24,5 miljoner kronor, vilket är ett ökat resultat jämfört med den prognos på +14,7 miljoner kronor som lämnades i delårsrapport 2024. Överskottet förklaras fortsatt av samma faktorer som tidigare; slutavräkning av arvoden från 2022, överskott

i förvaltarenhetens budget och i den budgeterade reserven. Slutavräkning av arvoden från 2023 medför ytterligare överskott.

Överförmyndarnämndens budget

Överförmyndarnämndens största utgifter avser arvodeskostnader för gode män och förvaltare samt kostnader för förvaltarenheten vid funktionsstödsförvaltningen. Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter. Även fördelningen av kostnadsansvaret mellan huvudman och kommun är reglerat i lag.

Sveriges Kommuner och Regioner lämnar rekommendationer och förslag till ersättningsregler som överförmyndarnämnden i grunden tillämpar. Detta är viktigt för rättssäkerheten och förutsägbarheten. I rekommendationerna är storleken på arvoden och gränsvärden som reglerar kostnadsansvaret kopplade till konsumentprisindex. Överförmyndarnämnden har små möjligheter att påverka dessa kostnader.

Bedömningen av årets kostnader för arvoden och ersättningar baseras på data avseende ärenden till och med år 2021 och delar av 2022. Detta beror på att beslut om storlek på arvode i det enskilda ärendet fattas först när ställföreträdaren lämnat in en årsräkning för sitt uppdrag, vilket sker året efter det aktuella uppdragsåret. Beslut om utbetalning av arvode fattas efter granskning av inlämnad årsräkning.

De senaste åren har nya och bättre underlag från nämndens verksamhetssystem bidragit till bättre budgetantaganden. De faktiska utbetalningarna av arvoden har varit lägre än budgeterat sedan flera år tillbaka, vilket har genererat överskott i den ekonomiska redovisningen. Arvodesbudgeten 2024 är lägre än 2022 och 2023 som en följd av detta.

Förvaltarenheten inom funktionsstödsnämnden finansieras av överförmyndarnämnden. För 2024 budgeterades kostnaden för förvaltarenheten till omkring 14 miljoner kronor, vilket är något högre än tidigare år. Den ökade budgeten avsåg finansiering för ett ökat antal anställda.

Summan av budgeterade intäkter och kostnader för överförmyndarnämnden 2024 blev lägre än nämndens tilldelade kommunbidrag. Mellanskillnaden på 3,5 miljoner kronor har därför budgeterats som en reserv.

Analys av avvikelser

Nämnden redovisar ett överskott för 2024 på totalt 24,5 miljoner kronor. Överskottet förklaras nästan helt av överskott från tidigare års arvodeskostnader. Resultatet innebär en förbättring i förhållande till den prognos som lämnades i samband med Delårsrapport 2024 på 9,8 miljoner kronor.

Under 2024 har granskningarna av de sista årsräkningarna för 2022 och 2023 slutförts. Det innebär att de kostnader som återstår av 2022 samt

2023 års arvodesbudgetar, och som legat bokförda som en skuld i balansräkningen, nu förts tillbaka till resultaträkningen. Slutavräkning avseende 2022 genererar ett överskott på totalt drygt 12 miljoner kronor, vilket är 2 miljoner kronor mer än tidigare prognostiserat. Slutavräkning avseende 2023 genererar ett överskott på totalt knappt 8 miljoner kronor, vilket inte funnits med i tidigare prognoser.

Anledningarna till att den slutliga avvikelser avseende 2022 och 2023 års arvoden blivit så stora är flera. Dels baserades budgetarna för 2022 och 2023 på äldre data från det tidigare verksamhetssystemet, till följd av att granskningar av årsräkningar släpade efter under en längre period. Arvodeskostnaderna hade varit högre under åren före 2019 vilket ledde till för höga antaganden i budgeten för 2022 och 2023.

Samtidigt har utvecklingen gått mot att fler huvudmän själva finansierar arvodet till ställföreträdaren. Tidigare år har kommunen betalat 55–60 procent av den totala arvodeskostnaden men under 2022 har kommunen endast betalat ungefär 45 procent av kostnaden. Orsaken är att inkomsterna ökat för många huvudmän. Flera av huvudmännen har aktivitet ersättning från Försäkringskassan som sin primära inkomst och denna ersättning har ökat till följd av de senaste årens ökningar i prisbasbelopp.

Delar av överskottet avseende 2022 års arvoden beror också på att saldon som avsåg 2021 felaktigt hamnat på 2022, vilket upptäcktes i samband med bokslutet 2023. Under våren 2024 gjordes en grundlig utredning av felet och åtgärder vidtogs för att förhindra framtida liknande felaktigheter.

Utöver överskotten avseende 2022 och 2023 års arvoden redovisas överskott för förvaltarenheten på totalt 1,2 miljoner kronor. Orsaken är huvudsakligen att utökningen av personal på förvaltarenheten har skett senare under året än planerat. Ett mindre underskott redovisas avseende kostnader för nämndsledamöter, sammanträden och övrigt, då kostnaderna blivit lite högre än planerat.

Den budgeterade reserven på 3,5 miljoner kronor har inte använts under året utan leder till ytterligare överskott. Bedömningen är att denna marginal i budgeten kommer att minska under kommande år till följd av gradvis ökande arvodeskostnader.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Överförmyndarnämnden har ingen investeringsram tilldelad från kommunfullmäktige.

Nettokostnadsutveckling

Tkr	Utfall 2024	Utfall 2023	Förändring i %
Intäkter	456	1 298	-64,9
Kostnader	-11 141	-27 503	-59,5
Nettokostnad	-10 685	-26 205	-59,2

Analys av nettokostnadsutveckling

Nettokostnadsutvecklingen för överförmyndarnämnden har de senaste åren påverkats väsentligt av att de faktiska utbetalningarna av arvoden har varit lägre än budgeterat. I bokslutet för 2023 genererade slutavräkning avseende 2021 års arvoden ett överskott på 6 miljoner kronor. Slutavräkningen av 2022 och 2023 års arvoden genererar ett mer än tre gånger så stort överskott i bokslutet för 2024, vilket leder till en minskad nettokostnad jämfört med föregående år. Samtidigt har intäkterna från Migrationsverket minskat till följd av ett minskat mottagande av ensamkommande barn, vilket ökar nettokostnaden marginellt.

Förväntad utveckling kommande år

Överförmyndarnämndens största utmaning är bristen på ställföreträdare. Behovet av ställföreträdare förväntas öka under kommande år. Bedömningen görs dels utifrån att befolkningen ökar, dels utifrån att inflödet av anmälningar/ansökningar var högre 2024 än föregående år. Samtidigt blir det allt svårare att rekrytera fler ställföreträdare. En god tillgång på lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de Malmöbor som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid.

Behovet av att rekrytera fler ställföreträdare är stort. Nämnden fortsätter att arbeta för att fler ställföreträdare ska åta sig ytterligare uppdrag vilket i sin tur minskar handläggningstiderna. Rekrytering av nya ställföreträdare kommer fortsatt att prioriteras. Kampanjarbetet och arbetet med att fler intresseanmälningar ska leda till nya godkända ställföreträdare som åtar sig uppdrag kommer att fortlöpa under hela 2025. Samtidigt fortsätter verksamheten kontinuerligt att informera hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämndens verksamheter om framtidsfullmakt och anhörigbehörighet för att minska inflödet av anmälningar där hjälpbehovet skulle tillgodosetts genom mindre ingripande åtgärder.

Nämndens beslut 2023 att utöka förvaltarenheten med tre tjänster förväntas på lång sikt påverka flödet och minska handläggningstiden för de mest komplexa ärendena. Samarbetet kommer att fortsätta att utvecklas för att huvudmännens behov ska tillgodoses.

Genom ett nytt webbaserat verksamhetssystem har nämnden fått en sammanhållen, hållbar och kvalitetssäkrad statistik för förenklad och förbättrad uppföljning. Systemet har även möjliggjort digital redovisning av räkningar för ställföreträdarna, vilken underlättar för ställföreträdarna i deras roll. Risker för fel minskar vid användande av e-tjänsten och bidrar till att huvudmännen inte lider rättsförlust. Målet är att under 2025 och framåt öka antalet användare. För det ändamålet hålls utbildningar under 2025.

Nettokostnadsutvecklingen för överförmyndarnämnden har de senaste åren påverkats väsentligt av att de faktiska utbetalningarna av arvoden har varit lägre än budgeterat. Alltför höga budgetantaganden tidigare år har lett till stora ekonomiska överskott när slutlig avräkning gjorts. Att samtliga tidigare verksamhetsår, till och med år 2023, nu är slutligt avräknade i och med 2024 års bokslut bedöms medföra att kommande års ekonomiska avvikelser blir lägre.

Nya och bättre underlag från nämndens verksamhetssystem har bidragit till bättre budgetantaganden i 2024 års budget och arvodeskostnaderna bedöms hamna på en lägre nivå än tidigare år. I nämndens budget för 2025 har antagits att kostnaderna för arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare ligger kvar på samma nivå som 2024. Eftersläpningen i arvodesutbetalningarna leder till att hela effekten av bättre budgetantaganden blir synlig först i resultatet för 2025 eller 2026.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	456	490	-34
Övriga intäkter	0	0	0
Totala intäkter	456	490	-34
Lönekostnader	703	-13 762	14 465
PO-Pålägg	-540	-2 947	2 407
Övriga personalkostnader	2 025	-1 100	3 125
Totala personalkostnader	2 188	-17 809	19 997
Lokal- och markhyror	0	0	0
Övriga kostnader	-13 329	-17 853	4 524
Avskrivningar	0	0	0
Totala övriga kostnader	-13 329	-17 853	4 524
Nettokostnad exkl. finansnetto	-10 685	-35 172	24 487
Kommunbidrag	35 172	35 172	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Resultat	24 487	0	24 487
Nettokostnad	-10 685	-35 172	24 487

Väsentliga avvikelser mellan utfall och budget per post i resultaträkningen

Nämnden redovisar framför allt väsentliga avvikelser avseende personalkostnader och övriga kostnader.

Budgetavvikelsen för personalkostnader förklaras helt av att 2022 och 2023 års arvodesutbetalningar är helt slutförda och att resterande skuld i balansräkningen därför ska överföras till resultaträkningen. I den årliga budgeten beräknas kostnader för arvoden till politikerna i nämnden samt arvoden till ställföreträdare med pågående uppdrag under 2024. För dessa två poster redovisas endast ett mindre budgetunderskott på 128 tkr. Se tabell nedan för specifikation av total budgetavvikelse.

Belopp i tkr	Budget	Utfall Nämnd	Utfall arvode -24	Utfall arvode -22	Utfall arvode -23	Summa utfall 2024	Budget-avvikelse
Lönekostnader	-13 762	-663	-13 246	8 297	6 315	703	14 465
PO-Pålägg	-2 947	-209	-2 718	1 511	876	-540	2 407
Övriga personalkostnader	-1 100	-1	-1 100	2 331	795	2 025	3 125
Totala personalkostnader	-17 809	-873	-17 064	12 139	7 986	2 188	19 997

Budgetavvikelsen för övriga kostnader beror dels på att en reserv på 3 476 tkr budgeterats men inte nyttjats, dels på ett överskott avseende förvaltarenheten på 1 227 tkr.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Ersättningar avseende ensamkommande barn	Migrationsverket	456
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	456

Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare

Frågan är inte aktuell för överförmyndarnämnden.